

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dialogvs De Veneratione & inuocatione sancto[rum],
co[n]tra perfidia[m] Lutherana[m], ad reuerendissimu[m]
in Chr[ist]o patre[m], illustrissimu[m]q[ue] principe[m] &
d[omi]n[u]m D. Herma[n]nu[m] de ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniæ, 1524

VD16 H 4813

Lonicerus post aliqua interposita. Cap. XII

urn:nbn:de:hbz:466:1-35673

De invocatione sanctorum.

tius capias (mō ueritatis capax sis) accipe rude exēplū. Pe-
trus mltū armis ac pugnis ualēs, amici mei Ioānis induct⁹
pcibus, hostē pulsat, meq; manib⁹ eius eripit ac defensum
dimittit, qd tñ nisi ob Ioānis grām & pcies nō fecisset. Dic
qlo, nungd hic pinde pro me pugnat Ioānes atq; Petrus?
nunqd eodē mō opē ferūt, quū alter uerbis ac pcib⁹, alter
opa ac ui iuuet? Nequaq;. Quēadmodū igif hic se res ha-
bet, ita etiā sc̄ti suffragijs ac pcib⁹ nob adminiculant. Ch̄s
uero p̄ter intercessionē, etiā reali actione opitula. Nēpe q
ait. Qdcūq; petieritis p̄rem in noie meo hoc faciam &c. si Iohan. xiiii.
qd petieritis in noie meo hoc faciā. Neq; etiā isanit (ut tu Pastor Eslin,
garris) doctor ille egregi⁹, sed cū Paulo sobrietatis uerba gensis.
loquif parit & ueritatis, tu yō sycophantā agēs plane insa-
nis, si qs unq; insanire uisus est, siqdē ignoras qd sit cōtradi-
ctio, & tñ alios hoc uitio laborate, ut sibi ip̄is cēseant cōtra
dicere, totis neruis adniteris. Hæc nāq; inter sepe pugnare
existimas, si dixerim⁹, sc̄tōs inuocādos tāq; n̄rē salutis ipē
tratores, ac eos nō inuocādos tāq; salutis n̄rē actores. Qia
renihil min⁹ pbare, nihil min⁹ ex illi⁹ exim⁹ doctoris argu-
mēto inferre potes, q id qd tu inferre niteris eccliam erras
se, aut Ch̄i intercessionē nō prodesse.

¶ Quod adducis Job, v. ad aliquē sanctoꝝ cōuertere fa LONICE
cis pro tuo more citra iudiciū &c. Corripuit p̄cedēti capi continuo ad
te Elephas Themanites Jobū uirū sc̄tm &c. deinde post prædicta.
mlta adjicit &c. ad aliquē sc̄tōꝝ conuertere &c.

¶ Vt diu⁹ testat Aug. Amici Job oēs diuia snia repro
batī sunt, sc̄tō āt Job singlare qdāmodo testimoniū diuini THEOLO
tus phibeſ, q nō peccauerit labiſ añ dñm. Et ergo in hoc libri Job sunt
libro ubi mltæ pſonæ locutæ sunt, nō solū qd dicat, sed a autentica.
q etiā dicat cōsiderandū est. Proinde sup uerbo Eleph. al Ad Orosiñ.
Iato operose nūc digladiari superfluum duximus. cap. ix.

Lonicerus post aliqua interposita. Cap. XII Iob primo.
Q Vod aut causaris in hūc modū, Abrahā orauit ui Iob quinto.
uus, ergo & mortuus, aliq eēt minoris pfectōnis LONICE
& ea ob rē sc̄ti sunt inuocandi, Nego enthimema
g in

Caput duodecimum.

tis tui cōsequēs. Audi rationē. Quicqd nō est uel exēplo
uel præcepto in scriptura fundatū, nō est tutum asserere.
Sanctos defunctos inuocādos scriptura nō exprimit. At
solū deū & Chrm eius nobis pponit. Nō curo ratiūculā
tuā, atqz Machabeorum apochrefam.

THEOLO
Sancti orant
pro nobis.
I. Corin. xiiij.
Roma. viij.
I. Corin. xiij.

Iohan. iiij.
Roma, v.

Roma. viij.

Marci. xij.
Lucæ. xx.
Lucæ. xv.

Matthæi. xi.

Hoc in loco ita gannis, ut nec pes nec caput usq; ap-
pareat. Nā sic scriptū est. Nūc, hoc est in hac uita, manet
fides, spes &c. sed tñ euacuabunt in patria. Nam qd uidet
qs, qd sperat. De charitate uero scribit, q; nunq; excidet,
siquidē in hac uita manēs, in patria augebit. Hæc sane in
uia sanctos ad salutis proximorū seruens desideriū inclina-
bat, sola fide tenētes, proximū ob deū amore eē prosequē-
dū. Cū ergo contēplent, q; placeat, q; grata sit dilectio deo
proximi, q; (aplo teste) quū inimici essem⁹, usq; adeo dilexit
nos, ut filiū suū unigenitum daret pro nobis. Quid dicist?
Nū sancti illi⁹ amoris q; erga proximū in hac uita cōstituti
flagrabāt, in p̄fia penit⁹ immemores cēsendi sunt, qn pl⁹
nos diligūt in celo q; in terra diligebat. Præterea cū sancti
uideāt in cœlis Chrm, iugiter p nob̄ interpellantē scdm
suā humanitatē, nōne & ipsi eius exēplo inuitati, redemptorē
ptorē suū imitabūt. An iccirco min⁹ erūt fœlices aut sta-
tui fœlicitatis eoq; aliq; mō officiat, si p cōfratrib⁹ suis ora-
uetint; quū tñ ipse Chrs, qui fœlicissimā uitā agit, cōtinue
pro nobis patrē interpellet. Præterea saluator n̄ ex specia
li causa occasionē sumēs de statu ac gloria beator⁹, genera-
lē doctrinam ac notitiā tradere uoluit qn non mō dixerit,
Et erūt sicut angelī in cœlis, uerū ait. Aequales angelis sunt
& fili⁹ dei sunt. De angelis aut̄ testimoniu phibēs, inquit,
Dico uobis, q; n̄ gaudiū erit sup uno p̄ctōre p̄cōnitentiam
agente. Et iterū. Dico aut̄ uobis, q; ita gaudiū erit in cœ-
lo sup uno p̄ctōre. Nōne uides quātū erga nos amorē cœ-
lestis illa ac btā societas p se ferat; quantā nostrā sicutiant fa-
lutē; q; bñ ex aio nobis uelint; Porro, si gaudeant q; p̄ctōrē
ia resipiscat, & delictorū sarcina abiecta, ad Chri leue iugū
sese cōuerterit, pcul dubio eā cōuersiōnē, anteq; facta erat

De invocatione sanctorum.

uehemēter uidere gestiebāt, q̄ si hoc dederis, ipsa te cōpel
lit nec cōitas fateri, q̄ orauerit ad p̄ctōris cōuerſionē. Quid
ēm aliud est oīo q̄ mente fit, q̄ desideriū deo oblatū ut ipe
lārgiaſ doni cupitū? Quid nunc habes qd ad hæc respon
deas? Ostendimus em ex scripturis sanctos in cœlo, eans
dē charitatē retinuisse, quam dū uiuerent in terra, habue
runt. Dicis aut̄ (& recte quidē) sanctos homines qui e uita
nondū emigrarunt, ex diuina ordinatione orare pro pec
catoribus. Tu ergo fuerit, ex scripturis aperire, sanctos, q̄
mortē obierunt, ac cœlestis præmiū iā particeps, dei mai
stati cōtemplant ad orandū non esse idoneos, quod reue
ra nunq̄ efficies. Nā ab omni impedimento cū intercipi
ente, tū retardante, iā liberati, quocūq; tendūt (id quod ad
orationis ualorē maxime attinet) toto spiritu p̄seueranter
ferūtur, quod profecto lōge eis deerat in hac uita, qñ cor
pus qd corrumpi grauabat animā. Si uero ccelites sancti
tuo iudicio ad orādū nō sint idonei, Iterū restabit oñdere,
deum eos nolle exaudire si orauerint. Et quidem id si de
deris, quo igit̄ modo in cœlis uerificabi illud prophetæ,
Nimis honorati suūt amici tui de⁹, si sanctos quos audiuit
orantes in terris, exaudire rennuat interpellantes in cœlis
Et cūia hoc absurdum est, reliquum tibi ostendere erit, q̄
nō deceat eoꝝ beatā uitā, ut saluatorē suū emulenſ, aut eo
rū charitas nobis in aliqd interpellationis obsequiū, p̄deat
Et cū horū nihil (et iā si te rūperes) probare possis, mitte tā
dē nugas, atq; ad te redi. Cogita qd dicas, noli tā audacter
dānare, qd reprobare nequis. Ratiunculā nō curas, cuius
certe nodū neq; p̄spicere neq; dissoluere uales. At uero li
cet hæc cādide lector q̄ iā audisti, sint grauissima & a fidei
pietate nimis aliena, audies tñ grauiora, Machabeorū li
bros hic bellus hō contēnit. Vide q̄so, q̄ placet homo si, Libri Macha
bi. Sed quis hunc cōstituit scripturarū censorē? An huic beorum sunt
in manu est reñcere libros, quos mater nřa suscepit eccliaꝝ autentici.
At scio quā rem agit, Nā idipm & Lutherus nō semel fa
cit, nēpe ut dorsum suum a scripturarum onerib⁹ diuertat

Caput duodecimum.

Diuus autem Hiero. in iij. prologo libro Machabaeorum dicit hos libros inter diuinorum luminum annotari historias, licet in canone Hebreorum non habeantur. Item diu Aug. libro xvij. de ciuitate dei, lib. qd. iij. contra epistam Gaudetij affirmat hos libros ab ecclesia acceptatos, utque eiusdem scripturarum testimonium in libro de cura pro mortuis agenda, & sermonem, xlivij, ad fratres in eremo. Proinde iam spectare licet, quoniam in solutione quanto argumeti uenerando theologo insultaueris.

Ca. xxx.
Ca. xxij.
Ca. primo.

LONICE. ¶ Cut non cum fiducia accedimus illi qui noshortat & inuidit, continuo ad patrem, ut sese conueniamus &c. non renuit petitionem tuam, qui dixit, cedentia. Petite & dabit uobis. Et iterum. Quicquid petieritis in nomine meo dabit uobis.

THEOLOGI. ¶ Ide repetis, & alijs atque alii super verbis inscritiis tuas magis prodis. Ecclesia namque sic sanctos implorat, ut deum & Christum eum nobis faciliter reddat, si super ecclesia preculas (quae collectas vocas) ad sanctos dirigens, super Christum tanquam totius salutis caput, & auctorem cognoscit, quod & apostolus nos docet facere quoniam dicit. Per ipsum super offeramus hostiam laudis. id est fructum labiorum & confitientium nomini eius. Et tu miser tibi persuades, nos deum excludere, ut nec Christus eius conueniamus, quoniam sanctos accedimus.

Hebreorum. xij.

LONICE. ¶ Non est quod causemur, Sancti sunt iam salui, euaserunt huius picula mundi, sunt iam sine peccato immaculati, nos in mundo mari adhuc fluctuamus omnigenis polluti uitiosi, ideo pias eorum & preces libenter audiet &c. sanctos euassisse mundi malignitates nemini non contumeliam est, eos oino saluos, non est certum, cum nondum sint suscitati, necdum repperit quisque secundum opus fidele mercedem.

THEOLOGI. ¶ Si de sanctis que adhuc in purgatorio forte detinuntur sermo tibi est, facile tuorum suorum accedimus. Si uero sanctos oino a culpa alienos, & iam purgatos, dicis non omni ex parte saluos & beatos, eo potissimum noie, quod ob corporis absentiam, nondum secundum fidele opus (ut tuis verbis utamur) repperunt mercedem, easdem ratione dixeris, dannatos in inferno, non oino peccatos, cum & ipsi in suo corpe, infidelis opis nondum acceperunt mercedem.

De invocatione sanctorum.

Sin autem Lutheranorum more, aliam moliaris excitare heresim Sancti angelorum generalis resurrecionis uidentur deum.
ut metatris alias beatorum a generali resurrectione, non intueri faciem dei, addas ergo his etiam, nec angelos diuinam maiestatem intueri, & quod magis haec heresim confirmes, uide quod scriptum legimus. In quem angeli desiderant prospicere. De I. Petri. I.
siderium uero rei nondum habitare est. Sed ut te hac insania liberemus, recolere debes, a morte angelis non inferiores, sed aequales (teste ipso salvatore) nos futuros. De angelis autem sic ipsa ueritas loquitur. Dico autem uobis quoniam angeli eorum in coelis sunt Matth. xviiij. lis spiritus uidentur faciem patris mei, qui in coelis est. Quoniam igitur angelis in coelis uultus dei uidentibus, diuina uirgo, quoniam sancti totius ecclesie, principes apostoli, primicias spiritus habentes, usque ad finem mundi Roma. viij. di beatissima ac iucunda visione priuabuntur. Praeterea nimis desipuit apostolus, quod tanto desiderio flagrabat ut diceret Cu Philip. I. pio dissolui & esse cum Christo, si beatissima dei visione ad finem usque mundi putauerit differendam. Amplius ad Corin. scribit. Audemus autem & bona voluntate habemus peregrinari a coram. Corin. v. pore, & presentes esse ad dominum. Et ideo contendimus, siue absentes siue presentes, placere illi. Quoniam autem auderet apostolus, quoniam uoluntate nostram bonam esse affirmaret, quod desideramus presentes esse domino, nisi tale desiderium, diuinae ordinationi consentaneum esse cognosceret. Et quoniam quæsto apud Iohannem diceret Christus. Qui uerbum meum audit &c. in iudicium non uenit, sed Iohann. v. transierat a morte in uitam. His accedit quod alias dicit. Non enim dominus dicit. Vbi ego sum, illic & minister meus erit, sed etiam Iohann. xij. dicit. Vbi ego sum, illic & uos sitis. Pater quis dedisti mihi, Iohann. xiiij. uolo ut ubi sum ego, & illi sint mecum, ut uideant claritate Iohann. xvij. meam quam dedisti mihi, quod dilexisti me aeternum mundi constitutionem. Si ergo sancti uideant claritatem Christi, utique sunt beatissimi in vita aeterna. Haec eternum Christus testante est uita aeterna, ut cognoscant te solum deum uerum, & quem misisti Iesum Christum &c Ibidem & nunc clarifica me &c. claritate quam habui priusquam mundus fieret apud te. Huius genitrix est, quod de diuite epulone scribitur Lucae. xvi. quod mox defunctus, in inferno sepultus est. Huic etiam alludit illud quod dominus cruci affixus dixisse latroni legitur. Amen dico

h

Caput decimumtertium.

Lucæ.xiiij.
Lucæ.xvi,

Ephe.iiij.

tibi, hodie mecum eris in paradyso. De Lazaro quod scribitur, quod fuerit receptus in sinu Abrahæ. Atque plurima e scripturis loca commemorare possem, si suppetret otium. Quare si cœlestis gloria nemo princeps erit an extremum iudicij die, sed omnibus subtrahitur, quod igitur frugis & quod gloria tandem attulit Lazarum, aliosque sanctos patriarchis & prophetis iucunda ac optata illa Chrii resurrectio, atque ad tartara descensus? Rursus quid sanctis patriarchis (si non eos secum introduxisset) Christi in celum profuisset ascensio, de quod inquit apostolus? Ascensus Christi in altum, captiuam duxit captiuitatem. Tota igitur uia erras nugator euangelice monstratur producitur.

¶ Lonice, paulo post precedentia. Cap. XIII.

LONICE. Christus cum prole suo, ante quam orem intueretur corda nostra, non habet opus alios quam precies nostras ad eum deferat, pinde ut est in humano principium & summum aulico regimine & administratio, sinamus sanctos sua quiete perfungi &c.

¶ Non cernis per insaniam quod te furor exagit miser. Quis

THEOLO em adeo inscitiam suam unquam prodidit in sacris scripturis, atque tu hoc in loco facis. Non enim nos fugit, quod deus intuitus fuerat cor ipsius Tobiae, ad quem tamen angelum dixisse constat. Quoniam orationes cum lachrymis &c. ego obtuli orationem tuam domino. Dicunt autem angeli uota nostra offerre deo, non quod eum doceant, sed quia eius uoluntate super eis consenserunt. Ad omnia quidem scienda, diu inquit Augustinus, sufficit deo sua perfectio, habet tamen numericos, id est, angelos, non quod ei quod nescit annunciet &c. sed bonum eorum est de opibus suis, eius consolere uoluntatem, cum ceteris eius sententias uide eum in libro de orando deum, & lib. de gratia noui testamenti, ubi materia diligenter expedit, uero ut ad institutum reuertatur, nonne considerabis te proprio numeru mucrone conficiendum? Deus propterea ante quam oram intueretur corda nostra, non aliis opus habet, quod ad eum precies deferant, quod ergo opus est, aut quod praestit Christus apostoli deum patrem interpellatorum habere? Sinamus ergo (ut tuis verbis utar) Christus sua quiete perfugi, Deus propter nos, etiam Christus non interpellate, audiet, quemadmodum olim Abraham, Isaac, aliosque ueteris testamenti pres Christo nondum in-